

Eind januari 2014 kwam bovendien de evaluatiecommissie, die het optreden van De Nederlandsche Bank en het ministerie van Financiën moest beoordelen, met een scherp eindrapport. Beide toezichthouders hebben laks en te laat gehandeld, schreef het duo Jean Frijns en Rein Jan Hoekstra.

Nu nog is het wachten op het verdict van rechters. De VEB strijdt inmiddels op meerdere juridische fronten voor de belangen van gedupeerde beleggers (*zie hoofdstuk 3.1*).

2.2 Imtech – Loshangend zand

Beleggers hadden net een weekend kunnen bijkomen van de nationalisatie van SNS Reaal, toen op maandagochtend voorbeurs Imtech met een reeks onheilstijdingen kwam. Dat SNS Reaal in lastig vaarwater zat, was al wel langer bekend. Technisch dienstverlener Imtech werd door beleggers juist robuust gewaand, al twijfelde een ABN Amro-analist al enkele maanden hardop over de financiële huishouding van het bedrijf.

Toen de nieuwe topman Gerard van de Aast uiteindelijk in de zomer van 2013 de balans min of meer kon opmaken, bleek bij Imtech jarenlang een grootscheepse fraude bij de Duitse dochter (inclusief die in Polen) aan de gang te zijn geweest. Vanuit Duitsland gingen valse omzet- en winstcijfers richting het Goudse hoofdkantoor, dat geen controle leek te hebben op zijn grootste bedrijfs onderdeel. De zwendel kwam aan het rollen in Polen. Daar dacht Imtech ten onrechte een aanbesteding voor de bouw van een immens pretpark al in de bedrijfskas te hebben. Wat volgde was een grootschalig forensisch onderzoek dat gesjoemel met cijfers in Duitsland en Polen blootlegde. Ruim 400 miljoen euro moest Imtech uit zijn boeken elimineren. Een aandelenemissie van 500 miljoen euro was nodig om dat gat in de balans te dichten, nagenoeg gelijk aan zijn beurswaarde voor de cruciale kapitaalronde. Toekomstige bedrijfswinsten moeten voortaan wel over 445 miljoen aandelen worden verdeeld, ten opzichte van de 89 miljoen stuks voor de rampspoed.

Imtech hing door vele overnames (86 in tien jaar tijd) als los zand aan elkaar en de bedrijfstop had het bedrijf niet onder controle. Imtech had een “inadequaat” en “in ieder opzicht” ineffectief risicomanagement, aldus Imtech in het forensisch onderzoeksrapport. Dat is voormalige

bestuurders, commissarissen en de externe accountant aan te rekenen.

2.3 KPN – Beschermingsstichting schiet te hulp

Wereldnieuws was KPN vorig jaar. Vooral omdat het telecomconcern verwikkeld raakte in een machtsstrijd met grootaandeelhouder América Móvil (AMX).

Alleen vanwege de tussenkomst van de beschermingsstichting, een typisch Nederlandse uitvinding, bleef KPN uit handen van de Mexicanen.

Die bevriende stichting oefende eind augustus het haar bij de privatisering in 1992 toegekende optierecht uit waarmee zij de helft van de zeggenschap over KPN verwierf.

De ‘nucleaire optie’ wordt het in stelling brengen van zo’n beschermingswal ook wel genoemd, omdat het meningsverschillen vaak op de spits drijft.

Eerder zagen beleggers een beschermingsstichting al tussen bedrijf en grootaandeelhouders in gaan staan bij chipmachinefabrikant ASMI (2008) en technisch conglomeraat Stork (2007). In beide gevallen onttaarde dat in slepende rechtszaken.

AMX wilde 50 procent plus één aandeel in handen krijgen voor 2,40 euro per aandeel KPN. In juni 2012 kocht het bedrijf van de Mexicaanse miljardair Carlos Slim zich al in. Dat ging destijds via een zogeheten partieel bod waarmee AMX ruim 28 procent van de aandelen bemachtigde.

De Mexicanen staakten door de tussenkomst van de stichting hun poging, maar dat kan van tijdelijke duur zijn. Het bedrijf heeft volgens de Nederlandse regels vanaf medio april 2014 weer de handen vrij om het huidige belang van net onder de 30 procent via een nieuw bod op KPN-aandelen op te schroeven.

Behalve het steekspel met AMX was 2013 voor KPN ook op andere vlakken een tumultueus jaar. Topman Eelco Blok had 4 miljard euro nodig van beleggers om de balans op te vijzelen en tekende een (voorlopig) verkoopcontract voor zijn Duitse dochter E-Plus. E-Plus CEO (en KPN-bestuurder) Thorsten Dirks kreeg een “retentiebonus” van een jaarsalaris (650.000 euro) in het vooruitzicht gesteld voor het geval de overname niet door zou gaan. De 5 miljard euro aan contanten die de verkoop van E-Plus moet opbrengen – de overige 3,6 miljard krijgt KPN